

Rektori, főigazgatói megbízások, egyetemi tanári kinevezések

A Minisztartanács Berend T. Iván egyetemi tanárt, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem rektorát megbízása lejártával — érdemei elismerése mellett — felmentette és Csizmadia Ernő egyetemi tanárt a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem rektori teendőinek ellátásával három évre megbízta. Dr. Antalffy György egyetemi tanárnak, a József Attila Tudományegyetem rektorának rektori megbízását további három évre meghosszabbította.

Főigazgatói teendők ellátá-

sára kaptak megbízást: Pauka Imre a Pollack Mihály Műszaki Főiskolán, Kapitány Gábor a Kecskeméti Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolán, Hegedűs Gyula a Győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán, Tétényi Zoltán a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán, Mar-gócsy József a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán, Gaszner István a Bajai Tanítóképző Főiskolán, Nyilas Viktor a Debreceni Tanítóképző Főiskolán, Károly István a Sárospataki Come-

nus Tanítóképző Főiskolán és Nagy Lajos az Esztergomi Tanítóképző Főiskolán.

1979. évi július 1-i hatály-lyal egyetemi tanári kineve-zést nyertek a József Attila Tudományegyetemen: dr. Ke-menes Béla a polgári és pol-gári eljárásjogi tanszék-re és dr. Veres József a mezőgaz-dásági és munkajogi tanszék-re.

A rektori, főigazgatói meg-bízásokat és egyetemi tanári kinevezéseket dr. Polinszky Károly oktatási miniszter a SZOT-szallóban csütörtökön adta át. (MTI)

Új magyar folyóirat

História

Lehet-e, kell-e közérthe-tően, a tömegigényt is kielé-gítően írni egyetemes és nem-zeti múltunk szakkérdéseiről, összefüggéseiről? A nemré-giben megjelent *História* cí-mű folyóirat első száma a bizonyítéka: igen! A napvi-lágot látott negyvenezer pél-dány hamar elfogyott, igazol-va, hogy a széles nyilvános-ság keresi, olvassa az olyan tudományos, népszerűsítő fo-lyóiratokat, amelyek egy-egy szakterület eredményeiről tu-dósítanak színesen, mindenki számára érthetően. Különö-sen érvényes ez a megállá-pítás akkor, amikor nemzeti múltunk megismertetése, tu-datossítása a cél.

„Századunkban fokozatosan jelentkezik a veszély: a spe-cializálódott résztudományok elszakadnak a szélesebb kö-zönségtől. Szakfolyóirataik kis példányszámban jelen-nek meg, nyelvezetük lassan csak a beavatottak számára lesz érthető. A társadalom-tudományok számára ez az élethöz közleg elvesztését je-lentheti” — olvashatjuk a Történelmi Társulat folyóira-tának beköszöntőjében. Jól érzik a nagy nyilvánosság hiányát történeiszneink, s ezért is vállalkoztak most arra, hogy kilépve a szűk szakmai keretek közül mind-jobbban segítsék társadalmunk önismeretének emelését. Ma-ga a kezdeményezés nem új. Első ízben a felszabadulás előtt, később pedig az 50-es években próbálkoztak törté-neiszneink, hogy ugyanezzel a címmel, egy-akadémiai kere-tekett áttörő periodikát je-lentessenek meg. A szakmai kereteket azonban most si-került első ízben áttörni.

A *História* első száma iga-zolta a várakozást: az írá-sok szerzői izgalmasan, tömören taglalják egyetemes és nem-zeti történetünk sorskérdé-seit. A cikkek szerzői egy ki-vételével — Kovács András

filmrendező — a szakma ava-tott mesterei, kutatók, szak-írók. Bánkúti Imre, Benda Kálmán, Bertényi István, Csúrdi Sándor, Györffy György, Hahn István, Hajdú Tibor, Hanák Péter, Hegyi Dolores, Kállay István, Ker-tész István, Kosáry Domo-gos, Kovács András, L. Nagy Zsuzsa, Makkai László, Mó-csy András, Molnár György, Sipos Péter, Svéd László, Un-ger Máttyás, Vörös Károly publicistaként is kiváló al-kotott. A folyóirat első szá-mában a Párizs környéki bé-kéről, Széchenyi halálának körülményeiről, az ősrírózás forradalom és a Tanácsköz-társaság közötti ellentmondá-sokról, — a tv-sorozat apro-póján pedig — az Onedin-család hajóiról olvashatnak az érdeklődők. A Kovács András által készített interjú szép példája annak, hogy a nem „hivatásos történész” miként avatja magáévá egy szaktudomány eredményeit, szemléletét.

Unger Máttyás aktuális té-mával, az egyetemi felvételi vizsgákkal foglalkozik írásá-ban a történelem szemzőgéből. Szót ejt a vizsgák köve-telményrendszeréről, hasznos útmutatást ad a jelentkezők-nek. A tartalom túl szót ér-de-mel még a lap szép kivi-tele is. A képanyag, a térkép-illusztrációk nemcsak a szó-veget élénkítik, hanem jól illeszkednek is ahhoz — így nagyban segítik a könnyebb érthetőséget.

Megmutatni a múltban az élet sokszínűségét, egyszerű iparosok, parasztok munká-ján keresztül az emberi törté-nelmet végigkísérő jelensé-geket, s továbbadni ezeket tanulságként a társadalomnak — ez a cél vezérli a szerző-ket, szerkesztőket, s ez emeli ki a negyedévenként meg-jelenő új folyóiratot.

Rafai Gábor

Szegedi munkáskórus Veszprém-ben

A szakszervezetek Veszprém megyei bizottságának és a helyi művelődési központ-nak meghívására Veszprém-ben járt és fellépett a Veszprém-juniálison a Szakszerve-zetek Szegedi Általános Munkáskórusa. Aracsi László és dr. Mihálka György ve-zényeltével Donati-, Hassler-, Friderici, Giardini-, Balázs-, Karai-, Bárdos-, Kodály-műveket énekelték, részt vettek a Bakony Művek ve-zetőségének fogadásán, s el-látogattak a környék neve-zetes helyeire is.

Mozgalmas évadot zárt te-hát a szegedi munkáskórus.

Az Angliában elért nemzet-közi eredményeik nyomán több fölkerésük volt, közre-működtek a szegedi és országos, Budafokon meg-rendezett, zenei napokon, rádiófelvételen, szegedi mű-zeumi hangversenyen, kö-zös koncertjük volt szak-munkástanulókkel és a Tö-mörkény gimnázium együt-tésével. Sikeres szerepeltek a városi és megyei Vándor Sándor-szemlén, koncertez-tek különböző vállalatok ün-nepségein, s népszerűek vol-tak a munkás zenebarátok klubjának rendezvényein is.

Szentendrei nyár

A szentendrei teátrum és a templom téri játékok idei nyári programjáról sajtótörté-jékoztatót tartottak csütörtökön a város vezetői. Mint el-mondták, a templom téri játékokon „Közársasági huntzutságok” összefoglaló címmel a népi színjátszás ha-gyományait követve tulaj-donképpen közéletünk élő fonák-ságát veszik célba. A verbó komédiázás témája lesz többek között a korrup-ció, a csúszó-, kenő- és hálá-pénz, az új magyar bikkfa-nyelv és a túlzott alkohol-fogyasztás. A város központ-jában, a Marx téren a szent-endrei teátrum színpadán pe-dig *Marin Drzic* a XVI. szá-zadban élt horvát szerző *Dundo Maroje* című komé-diáját mutatják be.

A színművészeti főiskolá-sok által bemutatott temp-lom téri játékokat *Békés András* rendezésében először július 6-án, majd minden hét végén, összesen 12 alkal-mal láthatják a nézők. Belépés és vásárlás — a ko-rábbi évekhez hasonlóan — csak helyi fizetési eszköz-vel lehetséges: azaz a bejár-nál vásárolható „tsuszó-pénzzel” (értéke 19,99 fo-rint), jattal, hálápenzzel, il-letve mázsával. A teátrum egy nappal később nyitja ka-puit, és 14 előadást tart. A *Dundo Maroje* főszerepét *Körmendi János, Márton András, Paudits Béla, Su-nyovszky Szilvia és Schütz Ilia* alakítják. Az előadást *Szirtes Ádám* rendezi. (MTI)

Új külföldi ösztöndíjasok

Szeptembertől 346 magyar fiatal külföldi felsőoktatási intézményekben kezdik meg tanulmányait. Az útra ké-szülő ösztöndíjasok csütörtökön, a Budapesti Műszaki Egyetem központi épü-letének aulájában tettek esz-kút arra, hogy erejük, ké-pességeik legjavával készül-nék fel hivatásukra, és tu-dásukat a dolgozó nép szol-gálatában kamatoztatják.

Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Lengyelország, az NDK, Románia és a Szov-jetunió felsőoktatási intéz-ményeinek leendő magyar hallgatóit *Varga József*, az oktatási minisztérium főos-ztatási vezetője köszöntötte. Hangsúlyozta, hogy a kül-földön végzett magyar és a hazánkban végzett külföldi szakemberek, serege szemé-lyes hozzájárulásával is se-gíti a szocialista közösség or-szagai együttműködésének egyre hatékonyabb kibontá-kozását. A tananyag eljá-

tításán, és a magas szintű nyelvismeret megszerzésén kívül megismerkednek új barátai életével, hazájával, kultúrájával. Ezek az isme-retek szélesítik látókörüket, s egyben erősítik a szocia-lista internacionalizmus esz-kímét is. Az új ösztöndíja-sok nevében *Balogh Margit* búcsúzott az itthonmaradók-tól, szülőktől, barátoktól.

A csaknem háromszázötven fiatal közül 255-en a Szov-jetunióban kezdik meg ta-nulmányukat. Jelenleg 1700 fiatal folytat felsőfokú ta-nulmányokat külföldi egye-temeken, főiskolákon, s eb-ből a legtöbben — 1200-an — a Szovjetunióban szereznek diplomát.

A fiatalok — tanulmánya-ik megkezdése előtt — há-romnapos tanfolyamon is-mérkednek a fogadó ország életével, munkájával, s hat-letes intenzív nyelvtanfolyamon is részt vesznek.

(MTI)

A félvezetők a híradástechnikában

Interjú dr. Ferenczy György kandidátussal

Ma ér véget a szegedi bio-lógiai kutatóközpontban az a nemzetközi konferencia, ame-lyet az Eötvös Lőránd Fizi-kai Társulat félvezető-fizi-kai szakcsoportja és a JATE rendezett a félvezető-fizika legújabb eredményeiről. A szervező bizottság titkára, dr. Ferenczy György, a fizi-kai tudományok kandidátu-sa válaszolt kérdéseinkre.

— *Hallottam egy megállá-pítást: „ma a félvezetők forradalma zajlik”. Igaz ez?*

— Részben, mert a fiziká-nak a félvezetőkkel foglal-kozó ága, a félvezető-fizika ötven-hatvan évre tekint vissza, így nem beszélhe-tünk forradalomról. Az vi-szont igaz, hogy eredményei napjainkban vonulnak be — úgyszólván tömegesen — a gyakorlatba.

— *Milyen területekre?*

— A híradás-technikai és az elektronikai iparba. Elég csak a legismertebb esetek-re hivatkoznom, mint a szá-mítógépek, vagy az egyre inkább közkedvelt kvarcórák. Jelenleg a legfontosabb al-kalmazási terület, egyszer-smind a jövő fejlesztési irá-nya az optikai adatátvitel és az optikai távközlés.

— *Videotelefon?*

— Nem! Telefon, csak ép-pen a távközlési rendszer-ben az információkat nem rézhuzalok, hanem a fényt továbbító üvegszálak elemek segítségével adják át.

— *Ehhez hogyan kapcsolódna a félvezetők?*

— Az üvegszálakon átbocsátott fény forrása és az azt felfogó érzékelő, infor-mációfelfogó egységek elen-gkedhetetlen alkotórészei a félvezetők. Egy adott fény-minőség előállításához adott, speciális félvezető szükséges.

— *Keresnek-e új anyago-kat ilyen célra?*

— Sokat foglalkoznak a kutatók az amorf félvezetők előállításával, ezek a nap-energia hasznosításában ját-szanak szerepet. Emellett másik, jelentős kutatási irány a négykomponensű félvezet-ők előállítása lézerek kifej-lesztése céljából.

— *A nyári iskola nemzet-közi konferencia. Mi a hasz-na ebből a magyar tudománynak és a gyakorlatnak?*

— A félvezető-fizika leg-ismertebb nemzetközi szak-tekintélyeit hívtuk meg: *Grimmes* professzor Svédor-

szágból, vagy az angol *Stradling* és az amerikai *Sai-Halász* professzor neve fém-jelzi a szakmai színvonalat. A tudományos eredményeket „sűrítve” kapjuk egy ilyen konferencián. A másik, nem kevésbé fontos eredmény, hogy a nyári iskola segítsé-gével első ízben sikerült ösz-szehozni a hazai kutatókat, akik az intézetekben, egyete-meken és az iparban dolgoz-nak. A nyári iskola a fizi-kusok és fejlesztő mérnökök szakmai fórumává is vált. Említettem az optikai táv-közlést. Az itt elhangzott és ezzel összefüggő témák azért is aktuálisak, mert Magyar-országban a Posta — legjobb tudomásom szerint — jövő-re megkezd egy optikai rend-szerű távközlési vonal beál-lítását.

— *Még egyszer a távköz-lésről: mondana-e példát a vezetékes és üvegszálak táv-közlési rendszer közti kü-lönbösgére?*

— Döntse el, melyik elő-nyösebb: az előbbihez réz kell, a másikhoz üveg. Ezer tonna réz száz kilogramm üveggel helyettesíthető.

I. Zs.

Pedagógia, művelődésemélet

A nyári egyetemek programja

Tagadhatatlan, hogy a nyári tudományos eseménye-ket nehéz lenne a megszokott magas színvonalon tartani évről évre, ha a szegedi tu-dományos és kulturális élet hagyományai és mai ered-ményei nem éltetnék-táplál-nák, alakítanák folyvást a tematikájukat. A TIT peda-gógiai, illetve művelődésel-méleti nyári egyeteme isz-kolák (egyetemek, főiskolák, országos rangú középiskolák), tudományos kutatóhelyek, szellemi alkotóműhelyek munkájára, produktumaira épül, összpontosítja és hasz-nálja ezek szellemi kapaci-tását. Mindkét fórumon be-vált az a gyakorlat is, hogy a nagyobb kitekintés és a magasabb színvonal érdeké-ben mozgósítják nemcsak a helyi, hanem a hazai, alkai-manként a külföldi tudomá-nyos erőket is.

Az idén mindkét kurzus jó példája ennek a tisztele-tre méltó törekvésnek. A jú-lius 17-én kezdődő pedagó-giai nyári egyetemen az „Oktatástechnológia elmélete és gyakorlata” című témakör minél sokoldalúbb kifejtése érdekében számos intéz-mény, hazai és külföldi ku-tatók együttműködését szer-vezik meg. A legnagyobb feladatokat kapta a Veszprém-ben székelő Országos Oktatástechnikai Központ — természetesen. Hiszen ott összpontosul azoknak a tár-gyi és szellemi értékeknek a java, amelyeket ma a ha-zai oktatástechnika ismer. De részt vállallnak a nyári egyetem munkájából az is-kolák, az iskolatelevízió, a felnőttoktatás szakemberei és természetesen a téma he-lyi ismerői, a szegedi okta-tástechnikai centrumok (a Juhász Gyula Tanárképző Főiskoláé és a József Attila Tudományegyetemé) munka-társai is.

A nyári egyetem kettős célú: a hallgatóság megisme-ri az audiovizuális eszközök, rendszerek és ismerethordo-zók széles tárait. Az előadá-sokon és a bemutatósorozat révén azt szeretnék elérni a téma szakértői, hogy a peda-gógusok mind több audio-vizuális eszközt alkalmazzá-nak munkájuk során, meg-hozzá optimálisan, hatéko-nyan. A másik cél: a nyári egyetemen szeretnék megha-tározni az oktatástechnika helyét a pedagógiában, vagyis tisztázni, hogy az oktatás-technika és -technológia — bár kétségtelenül jelentős vívmány — nem csodaszer. Az előadók, vitában a hagyo-mányos ismeretközlés jelen-tőségét lebecsülőkkel, arról kívánják meggyőzni a részt-vevőket, hogy az audiovizu-ális eszközöknek valóban esz-közzserepük van az oktatás-ban.

A szegedi pedagógus-to-vábbképző nyári egyetem hallgatói nyilvánvalóan hasz-nosan töltik el idejüket. A következő évben bevezeten-dő új tantervek ugyanis — először a magyar tanterv-készítés történetében — kü-lön fejezetekben sorolják fel az egy-egy tantárgy oktatása

során felhasználható eszkö-zöket. A veszprémi központ-nak az is egyik fontos fel-adata, hogy kidolgozza az új tantervekhez az oktatáscsoma-gokat (ezek egy-egy tantárgy eszközeinek és információ-hordozóinak komplex egysé-gei) és a pedagógiai érté-kes alkalmazásokat. Amire eddig jutottak — nem ke-vés —, azt is megismerhetik Szegeden a tanárok. Tapasz-talatokat szerezhetnek továb-bá a pedagógusjelöltek okta-tástechnikai képzéséről, va-lamint — külföldi előadók segítségével — az oktatás-technika franciaországi és csehszlovákiai elméletéről és gyakorlatáról.

Míg a pedagógiai egyetem-nek az ideje a 16. évfolyama, a művelődéseméleti nyári egyetem hallgatói — közmü-velődési szakemberek, mű-velődési házak, könyvtárak, tanácsok munkatársai — a kilencedik alkalommal talál-koznak Szegeden, július 27-én.

A művelődéseméleti fő-rum népszerűsége azt iga-zolja, hogy szervezőinek he-lyes a törekvése: a kutatási eredmények felsorakoztatása, a művelődés elméletében va-ló eligazítás mellett évről évre igyekeznek a gyakorlati tapasztalatok cserélődését is biztosítani. Az alapvető cél az, hogy a nyári egyetem sa-játos eszközeivel segítsen a változó társadalmi igények szerinti, „emberközpontú” művelődésirányítás megvaló-sításában. „Az értelmiség szerepe a közművelődés, a közéletben”, a közhangulat alakításában” — ezt az átfo-gó címet kapta az idei elő-adássorozat. A téma nagy-ságát, bonyolultságát és je-lentőségét nem kell különös-képpen hangsúlyoznunk; szá-mos intézmény, a társa-dalomtudományok különféle ágáinak neves kutatói dolgo-znak majd együtt, hogy a hallgatóság minél árnyaltab-ban megismerkedhessen a témakör részleteivel. Előadá-sokat tartanak az Eötvös Lőránd Tudományegyetem szociológiai tanszékének, va-lamint az MSZMP Társa-dalomtudományi Intézetének kutatói is.

S. E.